ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ .. /....

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติมาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบ
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยมาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบ

เหตุผล

เนื่องจากการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบที่ผ่านมานั้น ต้องอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายหลายฉบับและต้องดำเนินการติดตามเอาทรัพย์สินนั้นคืนโดยอาศัยมาตรการทางกฎหมายที่แตกต่างกันตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหลายองค์กรที่รับผิดชอบ ซึ่งทำให้การติดตามเอาทรัพย์สินของรัฐคืนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามเข้าเป็นภาคีตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต และต้องให้ความร่วมมือในการติดตามเอาทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำทุจริตกับต่างประเทศอีกด้วย สมควรกำหนดมาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบเพิ่มเติมขึ้นทั้งระบบ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ

มาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบ

พ.ศ. ....

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยมาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรการที่เป็นระบบและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล อันจะเป็นประโยชน์ในการปกป้องคุ้มครองทรัพย์สินของรัฐ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติมาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบ พ.ศ. ...."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

"ทรัพย์สินของรัฐ" หมายความรวมถึง

(๑) ทรัพย์สินของแผ่นดินและสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๒) เงินของรัฐ ไม่ว่าจะเป็น เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินกู้ เงินอุดหนุน เงินบริจาค และเงินช่วยเหลือจากแหล่งในประเทศหรือต่างประเทศอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามวัตถุประสงค์ของรัฐ

(๓) โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และสังหาริมทรัพย์มีค่าที่ซ่อนหรือฝังไว้ในราชอาณาจักร ทั้งนี้ โดยพฤติการณ์ซึ่งไม่มีผู้ใดสามารถอ้างว่าเป็นเจ้าของได้

(๔) ทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นของรัฐ

(๕) สิทธิเรียกร้องของรัฐ

(๖) ทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต

(๗) สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอยู่โดยธรรมชาติ

"ทรัพย์สินทางปัญญา" หมายความว่า ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า แบบผังภูมิของวงจรรวม สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ความลับทางการค้า และพันธุ์พืช และให้หมายความรวมถึงสิทธิอื่นในทำนองเดียวกันที่มีกฎหมายคุ้มครอง

"ติดตาม" หมายความรวมถึง ดูแลรักษา ใช้สิทธิเรียกร้อง ร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ดำเนินการกับทรัพย์สินที่รับมาในคดีอาญา และขอให้ชำระเงินแทนตามมูลค่าของทรัพย์สิน

"เอาไป" หมายความรวมถึง ได้ไปซึ่งทรัพย์สินของรัฐ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการโอนหรือเปลี่ยนแปลงสภาพของทรัพย์สินนั้นกี่ทอดก็ตาม

"โดยทุจริต" หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

"รัฐ" หมายความรวมถึง หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าของหรือมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินของรัฐด้วย

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หน่วยงานในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งเป็นนิติบุคคล ทั้งนี้ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด

"โดยมิชอบ" หมายความว่า โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือกฎ โดยทุจริต หรือโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

"ประธานกรรมการ" หมายความว่า ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

"ผู้ว่าการ" หมายความว่า ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ การติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนตามกฎหมายเฉพาะที่มีอยู่ในเรื่องใดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายนั้น แต่ในกรณีที่กฎหมายดังกล่าวไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจหน่วยงานของรัฐในการติดตามทรัพย์สินคืน หรือมีแต่ไม่เพียงพอ หรือการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่รัฐมากกว่า ก็ให้นำบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับ

มาตรา ๕ ให้ถือว่าการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากผู้เอาไปโดยมิชอบตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการดำเนินการทางแพ่ง

ในกรณีที่มีการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้เอาไปโดยมิชอบ หน่วยงานของรัฐ ผู้ว่าการและศาลอาจดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ได้โดยมิพักต้องรอผลการดำเนินคดีอาญา และศาลไม่จำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา เว้นแต่ศาลในคดีอาญาได้วินิจฉัยว่าจำเลยกระทำความผิด แต่ถ้าพนักงานอัยการเรียกทรัพย์สินหรือราคาที่รัฐสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำผิดคืนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่นแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐหรือผู้ว่าการแจ้งให้พนักงานอัยการถอนคำขอเรียกทรัพย์สินหรือราคาดังกล่าว

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือผู้ว่าการเห็นว่า การดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาเพื่อติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากผู้เอาไปโดยมิชอบจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่รัฐมากกว่า หน่วยงานของรัฐหรือผู้ว่าการอาจยื่นเรื่องให้พนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีอาญาดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาก็ได้

การดำเนินคดีตามมาตรานี้ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

มาตรา ๖ ให้ประธานศาลฎีกา ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และอัยการสูงสุดรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนด ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศ และอัยการสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของตน

ข้อกำหนด ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๗ หน่วยงานของรัฐใดมีหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลรักษาทรัพย์สินของรัฐประเภทใด ย่อมมีหน้าที่ติดตามทรัพย์สินของรัฐที่อยู่ในความดูแลรักษาจากผู้เอาทรัพย์สินนั้นไปโดยมิชอบ

ในกรณีที่ไม่มีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ตามวรรคหนึ่งสำหรับทรัพย์สินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใด หรือหน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งไม่ดำเนินการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากผู้เอาทรัพย์สินนั้นไปโดยมิชอบ หรือดำเนินการดังกล่าวไม่ครบถ้วนหรือล่าช้าเกินสมควร ให้ผู้ว่าการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจติดตามทรัพย์สินนั้นคืน

มาตรา ๘ ผู้ใดเอาไปโดยมิชอบซึ่งทรัพย์สินของรัฐ ผู้นั้นต้องคืนทรัพย์สินของรัฐที่เอาไปหรือต้องชดใช้เงินตามมูลค่าของทรัพย์สินของรัฐนั้นพร้อมทั้งดอกผล หรือทำให้ทรัพย์สินของรัฐนั้นกลับคืนสู่สภาพเดิม

ผู้ได้ไปโดยการรับโอนหรือเปลี่ยนแปลงสภาพของทรัพย์สินของรัฐที่มีผู้เอาไปโดยมิชอบทั้งนี้ ไม่ว่ากี่ทอดก็ตาม ต้องร่วมรับผิดกับผู้เอาไปอย่างลูกหนี้ร่วม เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้มาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน

มาตรา ๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๑ วรรคสอง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเอาทรัพย์สินของรัฐไปโดยมิชอบ ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เว้นแต่เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเอาทรัพย์สินของรัฐไปโดยทุจริต ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวนำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับ

มาตรา ๑๐ ผู้ใดรู้เห็นเป็นใจหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ เพื่อช่วยเหลือบุคคลตามมาตรา ๘ โดยรู้อยู่ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินของรัฐที่ถูกเอาไปโดยมิชอบ ต้องรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมกับบุคคลนั้นด้วย

(๑) รับไว้ ปกปิด หรือซ่อนเร้น ซึ่งทรัพย์สินของรัฐ

(๒) เอาไปหรือจำหน่ายจ่ายโอน ซึ่งทรัพย์สินของรัฐด้วยประการใด ๆ ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะคงสภาพเดิมหรือไม่

(๓) ช่วยเหลือโดยให้เงินหรือทรัพย์สิน หรือจัดหายานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใด ๆ เพื่อให้ความสะดวกแก่การกระทำ หรือเพื่อมิให้บุคคลตามมาตรา ๘ ต้องรับผิด หรือ

(๔) รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลตามมาตรา ๘ เพื่อให้ความสะดวกแก่การกระทำของบุคคลนั้น หรือเพื่อมิให้บุคคลนั้นต้องรับผิด

มาตรา ๑๑ การติดตามเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของรัฐที่เป็นสังหาริมทรัพย์อันมีรูปร่างและอสังหาริมทรัพย์ หากโดยสภาพไม่สามารถส่งคืนตัวทรัพย์หรือไม่อาจส่งมอบทรัพย์ดังกล่าวได้เพราะสูญหาย หรือไม่สามารถติดตามเอาคืนได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือได้มีการนำสิ่งนั้นไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นหรือได้มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น โดยไม่ได้ทรัพย์สินอื่นใดมาแทน หรือมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนต่ำกว่าราคาท้องตลาดของสิ่งนั้นในวันที่มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น หรือการติดตามเอาคืนจะกระทำได้โดยยากเกินสมควร หรือมีเหตุสมควรประการอื่น ให้ศาลกำหนดมูลค่าของสิ่งนั้นโดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดระหว่างวันที่เอาไปและวันที่ศาลมีคำพิพากษาให้คืน โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม และสั่งให้ผู้มีหน้าที่ต้องส่งคืนทรัพย์ดังกล่าวชำระเป็นเงินแทนตามมูลค่าดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

การกำหนดมูลค่าตามวรรคหนึ่งในกรณีที่มีการนำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือในกรณีมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนนั้นต่ำกว่าราคาท้องตลาดของสิ่งที่ต้องคืนในวันที่มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น ให้กำหนดมูลค่าโดยคำนึงถึงสัดส่วนของทรัพย์สินที่มีการรวมเข้าด้วยกันนั้น หรือมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนสิ่งนั้น แล้วแต่กรณี

นอกจากมูลค่าของทรัพย์ตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้มีหน้าที่คืนทรัพย์ต้องชดใช้ค่าเสียหายที่รัฐไม่อาจใช้ทรัพย์นั้นในระหว่างเวลาที่เอาไปจนถึงเวลาที่คืนทรัพย์หรือชำระเงินแทนมูลค่าของทรัพย์ด้วย หากไม่อาจคำนวณค่าเสียหายได้ ให้ศาลกำหนดค่าเสียหายให้โดยคำนึงถึงค่าตอบแทนการใช้ทรัพย์สินที่ปรากฏในท้องตลาด หรือตามที่ศาลเห็นสมควรในกรณีที่ไม่อาจหาราคาในท้องตลาดได้

การสั่งให้ผู้ใดชำระเงินตามมาตรานี้ จะกำหนดให้ผู้นั้นชำระเงินทั้งหมดในคราวเดียวหรือจะให้ผ่อนชำระก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่กรณี และถ้าผู้นั้นไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่กำหนด ต้องเสียดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดตามอัตราที่กฎหมายกำหนด และให้ร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งให้บังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลนั้นได้ไม่เกินจำนวนเงินที่ยังค้างชำระ

มาตรา ๑๒ การติดตามเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของรัฐที่มีทะเบียน ไม่ว่าจะเป็นทะเบียนกรรมสิทธิ์หรือไม่ เมื่อศาลพิพากษาให้คืนแก่รัฐ ให้ผู้ว่าการแจ้งให้นายทะเบียนเปลี่ยนชื่อในทะเบียนกลับมาเป็นของรัฐตามคำพิพากษาของศาล

มาตรา ๑๓ การเรียกคืนที่ดินที่มีการออกเอกสารสิทธิให้ผู้เอาไปโดยมิชอบ เมื่อศาลพิพากษาให้คืนแก่รัฐ ให้ผู้ว่าการแจ้งให้หน่วยงานที่ออกเอกสารสิทธิเปลี่ยนชื่อในเอกสารสิทธิกลับมาเป็นของรัฐหรือเพิกถอนเอกสารสิทธิตามคำพิพากษาของศาล แล้วแต่กรณี เว้นแต่เป็นการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล

มาตรา ๑๔ การติดตามเอาคืนซึ่งเงินของรัฐ ให้บังคับเอากับเงินหรือทรัพย์สินของผู้เอาไปโดยมิชอบเท่าจำนวนเงินที่เอาไปพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย

ในกรณีที่ไม่สามารถบังคับเอากับเงินหรือทรัพย์สินของผู้ซึ่งเอาไปตามวรรคหนึ่งได้ ให้บังคับเอากับเงินหรือทรัพย์สินของบุคคลซึ่งได้รับเงินหรือทรัพย์สินนั้นไป เว้นแต่บุคคลนั้นจะพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ

มาตรา ๑๕ การเรียกคืนทรัพย์สินของรัฐที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต นอกจากต้องคืนทรัพย์สินดังกล่าวแก่รัฐ และต้องทำให้ทรัพย์สินนั้นกลับคืนสู่สภาพเดิมแล้ว ผู้เอาไปโดยมิชอบต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่รัฐตั้งแต่สองเท่าแต่ไม่เกินสี่เท่าของมูลค่าทรัพย์สินที่เอาไป การกำหนดค่าเสียหายดังกล่าวให้ศาลคำนึงถึงพฤติการณ์และเจตนาของผู้เอาไป ความร้ายแรงของความเสียหายแก่รัฐหรือส่วนรวม การด้อยค่าของทรัพย์สิน หรือการเสียโอกาสจากการควรจะได้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้น ทั้งนี้ เพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างให้ผู้อื่นกระทำการทำนองเดียวกันอีก โดยให้ถือเอามูลค่าของทรัพย์สินนั้นในวันที่มีการกระทำเป็นฐานในการกำหนดค่าเสียหาย ในกรณีที่ไม่อาจหามูลค่าของทรัพย์สินได้ ให้ศาลกำหนดมูลค่าดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติด้วย

หากการกระทำตามวรรคหนึ่งและวรรคสองทำให้รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าช่วยเหลือบรรเทา แก้ไข หรือฟื้นฟู เพื่อขจัดหรือเยียวยาความเสียหาย หรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาตินั้นกลับคืนสู่สภาพเดิม รัฐย่อมมีสิทธิเรียกค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้ด้วย

มาตรา ๑๖ ผู้ใดกระทำหรือละเว้นกระทำการโดยมิชอบอันเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายหรือทำลายคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่โดยธรรมชาติหรือที่รัฐจัดให้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อประชาชน ผู้นั้นต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐ ทั้งนี้ การกำหนดค่าเสียหายและการเรียกค่าใช้จ่ายของรัฐให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่มีการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาของรัฐเป็นชื่อผู้เอาไปโดยมิชอบ เมื่อศาลพิพากษาว่าทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวเป็นของรัฐ ศาลมีอำนาจสั่งให้นายทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เปลี่ยนแปลงชื่อในทะเบียนและในเอกสารแสดงสิทธิ

ในทรัพย์สินทางปัญญาประเภทนั้น กลับมาเป็นของรัฐได้ โดยให้ถือว่ารัฐได้ดำเนินการโดยชอบในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาประเภทนั้นแล้ว และให้ผู้ว่าการแจ้งให้นายทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว

ในกรณีที่มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของรัฐ หรือมีการใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของรัฐโดยผู้เอาไปโดยมิชอบ ศาลมีอำนาจสั่งให้ยุติการละเมิดหรือการใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานั้น และให้ผู้ละเมิดหรือผู้เอาไปซึ่งทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวชดใช้ค่าเสียหายและคืนประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้แก่รัฐ รวมทั้งยึดสิ่งของที่เกิดจากการละเมิดหรือการใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวเป็นของรัฐ หรือให้ทำลายเสียหากเห็นว่าสิ่งนั้นไม่เป็นประโยชน์แก่รัฐ โดยสั่งให้ผู้นั้นเสียค่าใช้จ่าย

มาตรา ๑๘ การเรียกคืนทรัพย์สินที่เป็นสิทธิเรียกร้องของรัฐที่มีผู้เอาไปโดยมิชอบให้บังคับเอากับเงินหรือทรัพย์สินของผู้นั้นเท่าจำนวนมูลค่าของสิทธิเรียกร้องที่เอาไปพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ใช้สิทธิเรียกร้องจนอาจเป็นเหตุให้ขาดอายุความ หรือใช้สิทธิเรียกร้องน้อยกว่าที่มีสิทธิ ให้ผู้ว่าการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการดำเนินการใช้สิทธิเรียกร้องแทนหน่วยงานของรัฐที่ละเลยนั้นหรือร้องสอดเข้าเป็นคู่ความก่อนศาลมีคำพิพากษา แล้วแต่กรณี โดยให้ถือว่าสิทธิเรียกร้องดังกล่าวเป็นสิทธิเรียกร้องของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และให้เงินหรือทรัพย์สินที่เกิดจากการใช้สิทธิเรียกร้องนั้นตกเป็นของรัฐ

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำการตามมาตรา ๘ มาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๖ ให้กรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลต้องร่วมรับผิดตามมาตรานั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนร่วมหรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำดังกล่าว

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้ยกอายุความได้สิทธิขึ้นต่อสู้กับรัฐในการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบ

การเรียกให้ชำระเงินแทนตามมูลค่าของทรัพย์สินของรัฐที่เอาไปโดยมิชอบ หรือการเรียกให้ชำระค่าเสียหาย ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าใช้จ่าย อันเนื่องมาจากการเอาทรัพย์สินของรัฐไปโดยมิชอบ ไม่ว่าจะเป็นการเรียกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นซึ่งต้องรับผิดก็ตาม ให้มีอายุความสองปีนับแต่วันที่เอาไปและรู้ตัวบุคคลซึ่งต้องคืนทรัพย์สินดังกล่าว หรือสิบปีนับแต่วันที่เอาไป แต่หากเป็นกรณีเอาทรัพย์สินของรัฐไปโดยทุจริต ให้มีอายุความห้าปีนับแต่วันที่เอาไปและรู้ตัวบุคคลซึ่งต้องคืนทรัพย์สินดังกล่าว หรือสิบห้าปีนับแต่วันที่เอาไป ทั้งนี้ เว้นแต่การดำเนินการดังกล่าวเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาและมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่า ก็ให้ใช้อายุความที่ยาวกว่านั้น

หมวด ๒
การไต่สวนข้อเท็จจริงและการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืน

มาตรา ๒๒ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจในการกำกับการดำเนินการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากผู้เอาไปโดยมิชอบและให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) ให้ความเห็นชอบระเบียบและประกาศเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) มีหนังสือขอให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น สถาบันการเงิน หรือหน่วยงานเอกชนอื่นดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการวินิจฉัยของคณะกรรมการ

(๓) เรียกเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใด ๆ ที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ หรือการวินิจฉัยของคณะกรรมการ

(๔) ให้ความเห็นชอบให้ดำเนินคดีเพื่อติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากผู้เอาไปโดยมิชอบตามที่ผู้ว่าการเสนอ

(๕) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๓ ผู้ว่าการมีหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนข้อเท็จจริงและติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากผู้เอาไปโดยมิชอบ และให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) มีหนังสือขอให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น สถาบันการเงิน หรือหน่วยงานเอกชนอื่นดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ การไต่สวนข้อเท็จจริง หรือการวินิจฉัยของผู้ว่าการ

(๒) เรียกเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใด ๆ ที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ การไต่สวนข้อเท็จจริง หรือการวินิจฉัยของผู้ว่าการ

(๓) ขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใดของบุคคลใด ๆ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการ เพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัด เอกสาร ทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไต่สวนข้อเท็จจริง และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

(๔) ค้นยานพาหนะที่มีหลักฐานตามสมควรว่ามีทรัพย์สินของรัฐที่ถูกเอาไปโดยมิชอบซุกซ่อนอยู่ หรือค้นบุคคลซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีทรัพย์สินดังกล่าวในความครอบครอง

(๕) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยอาจทำข้อตกลงกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อมอบหมายเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน หรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็น

(๖) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้ว่าการมอบหมาย

ผู้ว่าการอาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ไต่สวนข้อเท็จจริงหรือดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๓) (๔) หรือ (๕) ก็ได้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานกรรมการประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวตามวรรคสี่ให้เป็นไปตามแบบที่ประธานกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๔ ให้ประธานกรรมการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการวางระเบียบในการไต่สวนข้อเท็จจริงและการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยอย่างน้อยต้องมีหลักประกันการให้ผู้ถูกกระทบสิทธิได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน การคัดค้านผู้ไต่สวนข้อเท็จจริง การให้บุคคลที่สามที่ถูกกระทบสิทธิร้องขอเข้ามาในการไต่สวนข้อเท็จจริง การให้เหตุผลและสรุปพยานหลักฐานประกอบการให้ดำเนินคดีติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากผู้เอาไปโดยมิชอบ

ร่างระเบียบตามวรรคหนึ่งนั้นต้องส่งให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบได้ ถ้าต่อมามีการเสนอญัตติและสภาผู้แทนราษฎรมีมติไม่เห็นชอบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ส่งร่างระเบียบดังกล่าวให้สภาผู้แทนราษฎรด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ส่งร่างระเบียบดังกล่าวนั้นคืนประธานกรรมการเพื่อให้ประธานกรรมการจัดทำร่างเสนอมาใหม่ ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรมิได้มีมติไม่เห็นชอบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ประธานกรรมการดำเนินการประกาศระเบียบนั้นในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

กำหนดวันตามวรรคสองให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่า มีเหตุสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือแก่ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของคณะกรรมการ ผู้ว่าการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ไต่สวนข้อเท็จจริง หรือผู้มอบพยานหลักฐานที่สำคัญในการไต่สวนข้อเท็จจริงหรือดำเนินคดี ให้ผู้ว่าการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้มีมาตรการคุ้มครองพยานโดยให้นำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าการเสนอความเห็นด้วยว่า สมควรใช้มาตรการทั่วไปหรือมาตรการพิเศษตามกฎหมายดังกล่าวสำหรับบุคคลเหล่านั้นด้วย

ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือของสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนาเนื่องจากบุคคลนั้นได้กระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อขอรับค่าตอบแทนเท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วยโดยอนุโลม

ผู้ว่าการอาจจัดให้มีค่าตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ประธานกรรมการประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่บุคคลใดให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของคณะกรรมการ ผู้ว่าการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ไต่สวนข้อเท็จจริง หรือมอบพยานหลักฐานที่สำคัญในการไต่สวนข้อเท็จจริงหรือดำเนินคดี ผู้ว่าการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจกันบุคคลดังกล่าวไว้เป็นพยานในชั้นศาล และไม่ดำเนินคดีกับบุคคลดังกล่าวได้ โดยให้บันทึกเหตุผล พร้อมถ้อยคำ เบาะแส หรือข้อมูล หรือระบุพยานหลักฐานสำคัญที่ให้ไว้ในรายงานการประชุมคณะกรรมการ

มาตรา ๒๗ ในการไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อติดตามทรัพย์สินของรัฐที่ถูกเอาไปโดยมิชอบ ถ้าผู้ว่าการเห็นว่าผู้เอาไปซึ่งทรัพย์สินโดยมิชอบยอมคืนทรัพย์สินนั้น พร้อมชดใช้ค่าเสียหาย ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามที่ผู้ว่าการเห็นสมควร และผู้นั้นได้ให้ความร่วมมืออย่างดีในการไต่สวนข้อเท็จจริง ให้ยุติไม่ดำเนินคดีผู้นั้นตามพระราชบัญญัตินี้ได้

ข้อตกลงคืนทรัพย์สินพร้อมชดใช้ค่าเสียหาย ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้เอาไป และหากผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นให้ผู้ว่าการมีอำนาจยื่นคำร้องขอต่อศาลให้บังคับตามข้อตกลงโดยให้ได้รับการยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่ถูกเอาไปโดยมิชอบ ให้ผู้ว่าการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อดำเนินคดีติดตามเอาทรัพย์สินของรัฐคืนในศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี

ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่า เรื่องที่ผู้ว่าการส่งให้ตามวรรคหนึ่งยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้ผู้ว่าการทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน

ให้ผู้ว่าการดำเนินการแก้ไขความไม่สมบูรณ์นั้น แล้วส่งเรื่องเพิ่มเติมให้พนักงานอัยการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง หากพนักงานอัยการยังเห็นว่าไม่มีเหตุพอที่จะดำเนินคดี ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้ผู้ว่าการทราบ ในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ว่าการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจยุติเรื่องตามความเห็นของพนักงานอัยการ หรือดำเนินคดีติดตามเอาทรัพย์สินของรัฐคืนในศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีได้เอง

ในการดำเนินคดีตามมาตรานี้ ให้ได้รับการยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

มาตรา ๒๙ เมื่อมีการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบ และได้ทรัพย์สินนั้นคืนมา ได้ทรัพย์สินอื่นมาแทน หรือได้รับทรัพย์สินหรือได้เงินค่าเสียหาย ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าใช้จ่ายมา หรือจำต้องทำให้ทรัพย์สินกลับคืนสู่สภาพเดิม ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นทรัพย์สิน ให้ส่งคืนแก่หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินนั้นตามกฎหมาย หากไม่มีหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินตามกฎหมาย หรือเป็นทรัพย์สินที่ตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมาย ให้ส่งทรัพย์สินนั้นให้กระทรวงการคลัง

(๒) ในกรณีที่เป็นเงิน ให้ส่งเงินดังกล่าวให้กระทรวงการคลัง

(๓) ในกรณีที่ต้องทำให้ทรัพย์สินตามมาตรา ๑๕ กลับคืนสู่สภาพเดิม หรือในกรณีอื่น ให้ดำเนินการตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ในการดำเนินการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้ามีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ผู้ว่าการอาจหักเงินที่ได้มาเป็นค่าใช้จ่ายที่เสียไปได้ตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนดโดยตกลงกับกระทรวงการคลัง

หลักเกณฑ์ วิธีการเก็บรักษา และส่งคืนทรัพย์สินของรัฐตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยตกลงกับกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๐ ถ้าความปรากฏในภายหลังว่าทรัพย์สินที่ติดตามเอาคืนมาไม่ใช่ทรัพย์สินของรัฐหรือการเอาไปซึ่งทรัพย์สินของรัฐดังกล่าวเป็นการเอาไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมค่าเสื่อมสภาพและค่าเสียหายให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ ให้ชดใช้ราคาทรัพย์สินตามราคาที่ประเมินได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น หรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี

คณะกรรมการอาจวางระเบียบเกี่ยวกับการประเมินค่าเสื่อมสภาพและค่าเสียหายตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๓๑ ให้ยื่นคำร้อง คำฟ้อง และดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ในศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เว้นแต่การยื่นคำร้อง คำฟ้อง และดำเนินคดีเกี่ยวกับการติดตามทรัพย์สินทางปัญญาของรัฐหรือที่มีมูลคดีเกี่ยวข้องให้ดำเนินการในศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้โดยใช้ระบบไต่สวนเพื่อให้การดำเนินคดีทางศาลเป็นไปโดยความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ โดยให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อกำหนดตามวรรคสองเมื่อประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๓
ความร่วมมือระหว่างประเทศ

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ประเทศไทยได้รับการร้องขอให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดทางแพ่งตามพระราชบัญญัตินี้จากต่างประเทศ ให้ผู้ประสานงานกลางพิจารณาให้ความร่วมมือกับประเทศที่ร้องขอตามพันธกรณีภายใต้สนธิสัญญาระหว่างกัน ในกรณีที่ไม่มีสนธิสัญญาระหว่างกันให้พิจารณาบนพื้นฐานของหลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน

ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับการประสานจากผู้ประสานงานกลาง ให้ความร่วมมือในการไต่สวนข้อเท็จจริง การฟ้องร้อง การดำเนินคดี หรือการดำเนินการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๓ ในการไต่สวนข้อเท็จจริง หากมีเหตุที่จะต้องขอความร่วมมือจากรัฐต่างประเทศ ให้หน่วยงานของรัฐหรือผู้ว่าการส่งคำร้องขอความช่วยเหลือไปให้ผู้ประสานงานกลางพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

มาตรา ๓๔ ให้อัยการสูงสุดหรือผู้ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมาย เป็นผู้ประสานงานกลาง และให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากประเทศผู้ร้องขอและส่งให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ

(๒) รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐและส่งให้ประเทศผู้รับคำร้องขอ

(๓) พิจารณาและวินิจฉัยว่าควรให้ความร่วมมือหรือขอความช่วยเหลือหรือไม่ โดยให้คำนึงถึงคำแนะนำของกระทรวงการต่างประเทศด้วย

(๔) ติดตามและเร่งรัดการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อให้การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศเสร็จสิ้นโดยเร็ว

(๕) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามมาตรานี้

(๖) ดำเนินการอย่างอื่นเพื่อให้การให้หรือการขอความช่วยเหลือตามหมวดนี้บรรลุผล

หมวด ๔
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๕ ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใด ๆ ตามมาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๖ เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใดตามมาตรา ๒๓ ผู้ใดขัดขืนไม่ยินยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่อื่นนั้นโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๗ ผู้ใดยักย้าย ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้สูญหาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สินของรัฐที่พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการติดตามและเรียกคืนไว้แล้ว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๘ บรรดาคดีติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบที่ได้ยื่นฟ้องต่อศาลไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ศาลนั้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนั้นต่อไปและให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

ร่างพระราชบัญญัติมาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐจากการได้ไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ....

■ กฎหมายใหม่ ☐ แก้ไข/ปรับปรุง ☐ ยกเลิก

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร

เพื่อให้มีกฎหมายที่กำหนดมาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐจากการได้ไปโดยมิชอบ.

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

เนื่องจากการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบที่ผ่านมานั้น ต้องอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายหลายฉบับและต้องดำเนินการติดตามเอาทรัพย์สินนั้นคืนโดยอาศัยมาตรการทางกฎหมายที่แตกต่างกันตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหลายองค์กรที่รับผิดชอบ ซึ่งทำให้การติดตามเอาทรัพย์สินของรัฐคืนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามเข้าเป็นภาคีตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต และต้องให้ความร่วมมือในการติดตามเอาทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำทุจริตกับต่างประเทศอีกด้วย สมควรกำหนดมาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบเพิ่มเติมขึ้นทั้งระบบ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลอย่างแท้จริง

๑๓ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มีกี่ทางเลือก

ไม่มี

๑.๔ มาตรการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร

กำหนดมาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐจากการได้ไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้มีกลไกการติดตามทรัพย์สินที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินของรัฐประเภทใด ให้มีหน้าที่ติดตามทรัพย์สินของรัฐประเภทนั้น แต่หากไม่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบ หรือมีแต่ไม่ดำเนินการ หรือดำเนินการไม่ครบถ้วนล่าช้าเกินสมควร ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งเป็นองค์กรอิสระมีอำนาจหน้าที่ในการติดตามทรัพย์สินดังกล่าวแทน

๑.๕ ภารกิจนั้นจะแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้เพียงใด

มาตรการที่กำหนดในกฎหมายฉบับนี้ ช่วยเพิ่มขีดความสามารถให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินประเภทนั้นๆ มีเครื่องมือในการติดตามทรัพย์สินของรัฐที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และช่วยแก้ปัญหากรณีที่ทรัพย์สินของรัฐบางประเภทไม่มีหน่วยงานใดของรัฐดูแลรักษาทรัพย์สินดังกล่าว หรือมีแต่ไม่ดำเนินการ

หรือดำเนินการไม่ครบถ้วนล่าช้าเกินสมควร กรณีดังกล่าว สตง. สามารถเข้าไปดำเนินการแทนได้โดยผลของกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งจะช่วยให้การติดตามทรัพย์สินบรรลุวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น

๑.๖ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคืออะไร

การได้รับทรัพย์สินของรัฐคืนจากผู้เอาไปโดยมิชอบ

ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีอย่างไร

๑. ปริมาณคดีที่ สตง. ต้องดำเนินการไต่สวนเพื่อติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจาการเอาไปโดยมิชอบ

๒. จำนวนทรัพย์สินที่สามารถติดตามเอาคืนได้ตามกฎหมายฉบับนี้

๑.๗ การทำภารกิจสอดคล้องกับ

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ที่ประเทศไทยเป็นภาคี ที่กำหนดให้ซึ่งการดำเนินการให้สอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าว ประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีได้รับความร่วมมือจากรัฐภาคีในการไต่สวนข้อเท็จจริง ฟ้องร้อง ดำเนินคดีหรือดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการติดตามทรัพย์สินคืนจากกการทุจริต และประเทศไทยจะต้องให้ความร่วมมือกับรัฐภาคีที่ส่งคำร้องขอความช่วยเหลือในการติดตามทรัพย์สินคืนจากกการทุจริตด้วย

๒. ผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชนทำภารกิจนี้..

การดำเนินการตามภารกิจนี้เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจรัฐในการดำเนินการ จึงไม่สามารถให้เอกชนดำเนินการได้

ภารกิจนี้ควรทำร่วมกับเอกชนหรือไม่ อย่างไร

โดยลักษณะของภารกิจไม่ควรทำร่วมกับเอกชน

๒.๒ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพและประโยชน์ที่จะเกิดแก่การให้บริการประชาชน ควรทำภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

โดยลักษณะของภารกิจ ในการดำเนินการต้องดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและติดตามทรัพย์สินของรัฐในแต่ละประเภทอยู่แล้ว รวมถึงสำนักงานอัยการสูงสุดด้วย

๒.๓ ภารกิจดังกล่าวหากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำ จะได้ประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่าหรือไม่

โดยลักษณะภารกิจเป็นเรื่องของการใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับมาตรการในการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืน มิใช่เรื่องการให้บริการประชาชน จึงไม่สามารถให้ อปท.ดำเนินการได้

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๓.๑ การจัดทำภารกิจนั้นมีความสอดคล้องกับเรื่องใด อย่างไร

☐ หน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) ในเรื่อง.....

☐ หน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ ในเรื่อง.....

☐ ยุทธศาสตร์ชาติ ในเรื่อง.....

☐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในเรื่อง.....

■ แนวทางการปฏิรูปประเทศ ในเรื่อง การต่อต้านการทุจริต

๓.๒ การทำภารกิจนั้นสามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้หรือไม่

โดยลักษณะของภารกิจจำเป็นต้องมีกฎหมายให้อำนาจในการดำเนินการ การใช้มาตรการทางบริหารเพียงอย่างเดียวอาจไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามภารกิจที่ควรจะเป็น

ถ้าใช้มาตรการทางบริหารจะมีอุปสรรคอย่างไร

อำนาจของฝ่ายบริหารที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย ประกอบกับภารกิจดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรม จึงควรอิสระจากการครอบงำของฝ่ายบริหาร

๓.๓ ในการทำภารกิจนั้น เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้

เนื่องจากมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันไม่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามเข้าเป็นภาคีตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต และต้องให้ความร่วมมือในการติดตามเอาทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำทุจริตกับต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ในขณะนี้

๓.๔ การใช้บังคับกฎหมายและระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

(ก) การใช้บังคับกฎหมาย

■ **ต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วประเทศ เนื่องจาก**

การติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบตามพระราชบัญญัตินี้ต้องมีการติดตามจากทุกท้องที่ทั่วประเทศ อีกทั้งยังต้องอาศัยความร่วมมือจากรัฐต่างประเทศเพื่อติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนที่ถูกนำออกไปนอกราชอาณาจักรไทยด้วย

☐ **ทยอยใช้บังคับเป็นท้องที่ ๆ ไป เนื่องจาก**.....

ใช้บังคับเพียงบางท้องที่ เนื่องจาก.....

(ข) ระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

มีการทอดระยะเวลาในการบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไปเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีระยะเวลาเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตามกฎหมาย

๓.๕ เหตุใดจึงไม่สมควรตราเป็นกฎในลักษณะอื่น เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น

เพราะเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศ

๓.๖ ลักษณะการใช้บังคับ

☐ ควบคุม ☐ กำกับ/ติดตาม (ข้ามไปข้อ ๓.๘) ☐ ส่งเสริม

■ ระบบผสม

เหตุใดจึงต้องใช้ระบบดังกล่าว.....

๓.๗ การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย

ไม่มี

๓.๘ การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย

ไม่มี

๓.๙ มีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือไม่ อย่างไร

มีการกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ไว้ในหมวด ๒ การไต่สวนข้อเท็จจริงและการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืน

๓.๑๐ ประเภทของโทษที่กำหนด

โทษทางอาญา

๓.๑๑ การกำหนดโทษทางอาญาจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผล เพราะเหตุใด

โทษทางอาญาสามารถช่วยป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ได้

๓.๑๒ ความผิดที่กำหนดให้เป็นโทษทางอาญาเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงอย่างไร

ความผิดที่กำหนดโทษอาญาตามพระราชบัญญัตินี้เป็นความผิดไม่ร้ายแรง

๔. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๔.๑ การดำเนินการตามภารกิจในเรื่องนี้มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันหรือไม่

แม้ว่าปัจจุบันการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบจะต้องอาศัยบทบัญญัติตามเป็นไปตามกฎหมายเฉพาะแต่ละฉบับที่กำหนดมาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบแตกต่างกันออกไปตามประเภทของทรัพย์สิน ก็ตาม แต่มาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะต่าง ๆ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามเข้าเป็นภาคีตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต และต้องให้ความร่วมมือในการติดตามเอาทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำทุจริตกับต่างประเทศอีกด้วย จึงสมควรตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้นกำหนดมาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบเพิ่มเติมขึ้นทั้งระบบ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลอย่างแท้จริง

๔.๒ ในกรณีที่มีกฎหมายขึ้นใหม่ เหตุใดจึงไม่ยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันที่มีอยู่

กฎหมายฉบับนี้มีลักษณะเป็นกฎหมายกลาง ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาทรัพย์สินแต่ละประเภท สามารถใช้บังคับตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้ได้ หากอำนาจในการติดตามทรัพย์สินที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถยกเลิก แก้ไข หรือปรับปรุงกฎหมายทุกฉบับนั้น ๆ ได้

๕. ผลกระทบและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

■ **ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง**

๑. เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินของรัฐแต่ละประเภท

๒. เจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานอัยการสูงสุด และศาลที่มีเขตอำนาจ

๓. ผู้เอาไปซึ่งทรัพย์สินของรัฐโดยมิชอบและผู้มีส่วนร่วมในการเอาไป รวมถึงผู้ที่รับโอนทรัพย์สินของรัฐโดยมิชอบ

☐ **ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย**.....

๕.๒ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

■ **ด้านเศรษฐกิจ**

- เชิงบวก

ทำให้ได้ทรัพย์สินของรัฐกลับคืนมาเป็นของแผ่นดิน

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก

รัฐ และหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ดูแลทรัพย์สินของรัฐประเภทนั้นๆ

- เชิงลบ

การใช้อำนาจยึด อายัด อาจกระทบสิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ที่ถูกกล่าวหา

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ

ผู้เอาไปซึ่งทรัพย์สินของรัฐโดยมิชอบและผู้มีส่วนร่วมในการยักย้ายถ่ายโอน รวมถึงผู้รับโอนซึ่งทรัพย์สินของรัฐโดยมิชอบไม่ว่าจะกี่ทอดก็ตาม

☐ **ด้านสังคม**

- เชิงบวก.....

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก.....

- เชิงลบ.....

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ.....

☐ **ด้านอื่น ๆ** .....

- เชิงบวก.....

ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก.....

- เชิงลบ.....
ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ.....

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด.
เกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งอาจต้องถูกยึดอายัดไว้ก่อน
การจำกัดนั้นเป็นการจำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่
จำกัดเท่าที่จำเป็นจนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามิใช่ทรัพย์สินของรัฐที่ได้มาโดยมิชอบ

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

๕.๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในเรื่องใด อย่างไร และเพียงใด หรือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด

มาตรการตามกฎหมายฉบับนี้ ประชาชนอาจได้รับประโยชน์ในทางอ้อม เนื่องจาก มาตรการดังล่าวจะช่วยให้รัฐมีเงินและทรัพย์สินในการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น

๕.๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด .....
การประกอบกิจการเป็นไปโดยสะดวกหรือลดต้นทุนของผู้ประกอบการได้มากน้อยเพียงใด...
ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้มากน้อยเพียงใด.....
และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนามากน้อยเพียงใด.....

๕.๔.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการอย่างไร.....
สามารถลดงบประมาณแผ่นดินได้มากน้อยเพียงใด.....

๕.๔.๔ วิธีการและระยะเวลาประเมินผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับได้แก่.....

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย.....

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชนและการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ.....

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ
(ก) กำลังคนที่คาดว่าต้องใช้.....
(ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี.....
(ค) งบประมาณที่คาดว่าต้องใช้ในระยะห้าปีแรกของการบังคับใช้กฎหมาย.....
โดยเป็นงบดำเนินงานจำนวน.....และงบลงทุนจำนวน.....

๖.๒ ในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง มีความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณหรือไม่ อย่างไร.....

ร่างกฎหมายฉบับนี้ มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานและอัตรากำลังของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน คาดว่า เบื้องต้นต้องใช้บุคลากรในการดำเนินการตรวจสอบไต่สวนเพื่อติดตามทรัพย์สินประมาณ ๒๐๐ อัตรา โดยคุณวุฒิที่จำเป็นต้องใช้ในการไต่สวน ได้แก่ ปริญญาตรีทางกฎหมายซึ่งต้องผ่านประกาศนียบัตรเนติบัณฑิตไทยหรือมีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านกฎหมายไม่น้อยกว่าสองปี และต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการสอบสวนไต่สวนจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือหน่วยงานของรัฐอื่นมาแล้ว สำหรับงบประมาณที่ต้องใช้เพื่อการนี้ ๕ ปีแรก คาดว่าไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ ล้านบาท ซึ่งเป็นงบดำเนินงานทั้งหมด

๖.๓ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

■ **วิธีการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผู้อยู่ภายใต้กฎหมาย**

๑. จัดทำคู่มือการบังคับใช้กฎหมายเพื่อเผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน

๒. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆที่จำเป็นเพื่อเผยแพร่และทำความเข้าใจให้กับประชาชน

๓. จัดให้มีกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ตามความเหมาะสม

■ **การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน**

๑. จัดให้มีเว็บไซด์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และตอบคำถามประเด็นปัญหาหรือข้อสงสัย

๒. จัดทำคู่มือการบังคับใช้กฎมายเพื่อเผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน

๓. เปิดสายด่วนเพื่อรับแจ้งข้อมูล และตอบข้อสงสัย

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้รักษาการตามกฎหมาย

๗.๑ มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติภารกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานนั้นอย่างไร

ปัจจุบันการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบเป็นไปตามกฎหมายเฉพาะแต่ละฉบับ โดยมีการกำหนดหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลรักษาทรัพย์สินของรัฐและมาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบแตกต่างกันออกไปตามประเภทของทรัพย์สิน อย่างไรก็ดี มาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะต่าง ๆ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามเข้าเป็นภาคีตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต และต้องให้ความร่วมมือในการติดตามเอาทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำทุจริตกับต่างประเทศอีกด้วย สมควรกำหนดมาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบเพิ่มเติมขึ้นทั้งระบบ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลอย่างแท้จริง

๗.๒ มีความเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นหรือไม่

กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลรักษาทรัพย์สินของรัฐประเภทใด ย่อมมีหน้าที่ติดตามทรัพย์สินของรัฐที่อยู่ในความดูแลรักษาจากผู้เอาทรัพย์สินนั้นไปโดยมิชอบ ในกรณีที่ไม่มีหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลรักษาทรัพย์สินของรัฐสำหรับทรัพย์สินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใด หรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลรักษาทรัพย์สินของรัฐประเภทใดไม่ดำเนินการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากผู้เอาทรัพย์สินนั้นไปโดยมิชอบ หรือดำเนินการดังกล่าวไม่ครบถ้วนหรือล่าช้าเกินสมควร ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจติดตามทรัพย์สินนั้นคืน

๗.๓ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

การติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบตามร่างพระราชบัญญัตินี้ต้องอาศัยการบูรณาการการทำงานรวมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลรักษาทรัพย์สินของรัฐ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด

๗.๔ ผู้รักษาการตามกฎหมาย

ได้แก่ ประธานศาลฎีกา ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และอัยการสูงสุด โดยกำหนดให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนด ให้ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศ และให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน

๘. วิธีการทำงานและตรวจสอบ

๘.๑ ระบบการทำงานที่กำหนดสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่

- ☐ **เกิดประโยชน์สุขของประชาชน**
- ■ **เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ**
- ☐ **มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ**
- ☐ **ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น**
- ☐ **มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์**
- ☐ **ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ**
- ☐ **มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ**

๘.๒ การเปิดเผยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๘.๒.๑ ในกฎหมายมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องใดบ้าง

๑. ขั้นตอนการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

๒. ขั้นตอนการไต่สวนของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรณีเข้าข่ายอยู่ในอำนาจที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจในการติดตามทรัพย์สิน

๓. ขั้นตอนการพิจารณาของอัยการหรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินก่อนฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจ

๔. ขั้นตอนการพิจารณาคดีของศาลที่มีเขตอำนาจ

แต่ละขั้นตอนใช้เวลาดำเนินการเท่าใด

แล้วแต่กรณี มิได้กำหนดกรอบระยะเวลาไว้

๘.๒.๒ หากมีการใช้ดุลพินิจ การใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม อย่างไร

ตามกฎหมาย จะกำหนดให้มีการถ่วงอำนาจกันระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจดูแลทรัพย์สิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานอัยการสูงสุด และศาลที่มีเขตอำนาจ

๘.๒.๓ ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ใช้หลักกระจายอำนาจ หรือมอบอำนาจเพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพอย่างไร.....

๘.๓ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างไรบ้าง

๘.๓.๑ มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในหรือไม่ อย่างไร

ตามกฎหมายของ สตง. จะกำหนดให้มีการดุลและคานอำนาจ ระหว่างผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งมีอำนาจในการตรวจสอบไต่สวน กับคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งมีอำนาจในการกำกับการตรวจสอบไต่สวนอยู่แล้ว

๘.๓.๒ มีกระบวนการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือไม่ อย่างไร

ในการดำเนินการเพื่อตรวจสอบไต่สวนตามกฎหมายของ สตง. มีขั้นตอนการรับเรื่องร้องเรียนจากบุคคลภายนอกไว้ตรวจสอบไต่สวนอยู่แล้ว

๙. การจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๙.๑ ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองนั้น หรือไม่.....

มีการทำแผนกรอบระยะเวลา และกรอบสวาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องไว้แล้ว

ได้ยกร่างกฎหมายลำดับรองในเรื่องใดบ้าง

๑. ระเบียบในการไต่สวนข้อเท็จจริงและการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืน

๒. ระเบียบค่าตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้แจ้งเบาะแส ผู้ให้ข้อมูลอื่นใด หรือผู้มอบพยานหลักฐานอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่

๓. ระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการเก็บรักษา และส่งคืนทรัพย์สินของรัฐ

๔. ระเบียบเกี่ยวกับการประเมินค่าเสื่อมสภาพและค่าเสียหายในการคืนค่าเสียหายให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองในกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินที่ติดตามเอาคืนเนื่องจากทรัพย์สินดังกล่าวมิใช่ทรัพย์สินของรัฐ

๙.๒ มีกรอบในการตราอนุบัญญัติเพื่อป้องกันการขยายอำนาจหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควรอย่างไร

ในการยกร่างระเบียบในการไต่สวนข้อเท็จจริงและการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืน จะต้องส่งให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้สมาชิกตรวจสอบได้ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรมีมติไม่เห็นชอบภายในหกสิบวันนับแต่ส่งด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่ง ให้ส่งระเบียบดังกล่าวนั้นคืนคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อให้จัดทำร่างเสนอมาใหม่ แต่หากมิได้มีมติไม่เห็นชอบภายในกำหนดระยะ ๖๐ วัน ให้ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประกาศราชกิจจานุเบกษาต่อไป

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

■ **มีการรับฟังความคิดเห็น** ☐ **ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น**

๑๐.๑ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรืออาจได้รับผลกระทบที่รับฟังความคิดเห็น

หน่วยงานภาครัฐ

■ **สำนักงบประมาณ** ☐ **สำนักงาน ก.พ.**

☐ **สำนักงาน ก.พ.ร.** ☐ **สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ**

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ ได้แก่

๑. หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินของรัฐแต่ละประเภท

๒. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

๓. สำนักงานอัยการสูงสุด

๔. ศาลที่มีเขตอำนาจ

๕. กระทรวงการคลัง กรมธนารักษ์ หรือหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับส่งมอบทรัพย์สินของรัฐคืนจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ภาคประชาชน/องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

■ **ประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ**

☐ **ประชาชนทั่วไป**

☐ **องค์กรอื่น ได้แก่**.....

๑๐.๒ มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นต่อประชาชนหรือไม่ อย่างไร.....

๑๐.๓ จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและเสนอมาประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

■ **จัดทำ** ☐ **ไม่มีการจัดทำ**

ในกรณีจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น มีสาระสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้หรือไม่

☐ **วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น**

☐ **จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นแต่ละครั้ง**

☐ **พื้นที่ในการรับฟังความคิดเห็น**

☐ **ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น**

☐ **ข้อคัดค้านหรือความเห็นของหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น**

☐ **คำชี้แจงเหตุผลรายประเด็นและการนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย**

ขอรับรองว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรีฯ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีฯ แล้ว

ลงชื่อ.....

(.....)

หัวหน้าส่วนราชการระดับอธิบดีหรือเทียบเท่า/หัวหน้าหน่วยงาน

วัน/เดือน/ปีที่จัดทำ.....

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ.....

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ.....

หมายเลขติดต่อ.....